

POROČILA REPORTS

AVDIOVIZUALNO GRADIVO IN BOGASTVO NEMATERIALNE KULTURNE DEDIŠČINE

409

V današnjem času se avdiovizualni zapisi – posnetki kopičijo na vsakem koraku. Snemamo doma, snemamo v službi, snemamo za hobi ..., skorajda na vsakem koraku skušamo ohraniti zanimive trenutke za prihodnost. Marsikdaj lahko rečemo, da je mala filmska kamera nadomestila fotoaparata. Nastajajo ure in ure posnetkov na filmu, ki bodo za bodočnost prav tako zanimivi, kot so fotografije, pisni viri in druge materialne ostaline. Toda do današnjega trenutka se še nismo čisto zares vprašali in ozavestili problemov, ki se porajajo po končanem delu, to je: kaj storiti z avdiovizualnimi arhivi, na kakšen način jih čim bolj razširjati med strokovno in ljubiteljsko publiko, kateri so najbolj primerni tehnični nosilci produkcijskih izdelkov? Lahko rečemo, da smo še »ujeli« pravi čas, da se zavemo teh problemov in razmišljamo o načinih, ne samo produkcije, pač pa tudi o načinih digitalnega arhiviranja in digitalne ter multimedijske internetne posredovanosti.

SCCA, Zavod za sodobno umetnost – Ljubljana je januarja 2005 v svojih prostorih na Metelkovi organiziral projekt in delavnico z naslovom »Kaj storiti z avdiovizualnimi arhivi?«

Delavnica je bila po vsebinski, teoretični in praktični plati zasnovana tako, da je bila namenjena širokemu profilu udeležencev – tako umetnikom kot strokovnim delavcem v različnih ustanovah, ki se pri svojem delu ukvarjajo ali srečujejo s sodobno vizualno umetnostjo. Cilji, ki so si jih zastavili, so bili:

- vzpostavitev platforme za ohranitev, predstavljanje in distribucijo avdiovizualnih vsebin (kontekstualna raven),
- obravnavanje in vključitev avdiovizualnih (video) arhivov na področje premične kulturne dediščine (politična raven),
- seznanitev z različnimi modeli in sredstvi ohranjanja/arhiviranja, strategijami predstavljanja in načini razpečevanja/dostopa (teoretična raven),
- produkcija DVD-jev udeležencev seminarja v okviru založniškega programa SCCA (praktična raven).

Delavnica je bila izvedena v sklopu projekta z istim naslovom v sodelovanju s Francoskim inštitutom Charles Nodier, Goethejevim inštitutom, Galerijo Kapelica

in Kiber pipa v Ljubljani. Projekt je bil zasnovan v obliki predavanj in praktičnega dela – produkcija AV-arhiva. Ob zaključku delavnice je bila organizirana predstavitev dosežkov in rezultatov praktičnega dela v obliki razstave – prezentacija vsebin arhiviranja na izdelanem prezentacijskem formatu kot sta CD-ROM in DVD.:

Delavnico so vodili domači in tuji strokovnjaki, ki aktivno delujejo na področju digitalnih medijev in se ukvarjajo z iskanjem novih možnosti za njihovo (upo)rabo v arhivske, produkcijske in razpečevalske namene.

Udeleženci so se seznanili s statusom digitalnih avdiovizualnih/video arhivov na področju umetnosti in njihovo dostopnostjo na internetu.

410 V okviru projekta so bila organizirana poleg delavnice še: javna predavanja (Mona Schieren: Ohranitev, dokumentiranje in razpečevanje video umetnosti; Christian Vanderborcht: European Independent Broadbank; Rotraut Pape: Izgubljeni mediji Sixcona), strokovni posvet o pomenu in dostopnosti digitalnih AV-arhivov (udeleženci: Zemira Alajbegović, Samo Zorc, Jure Longyka, Tine Horvat, Neven Korda in Barbara Borčič) ter enodnevna razstava avtorskih primerov digitalnih arhivov (izbor in priprava: Barbara Borčič, Zemira Alajbegović, Neven Korda, Damijan Kracina).

Tako kompleksno obravnavana tematika o avdiovizualnih zapisih oz. arhivih, ki je bila namenjena najširšemu krogu ljudi (povabljeni smo bili tudi muzealci), se je pri nas obravnavala prvič, zato je ponujala vrsto izzivov.

Avtorici tega članka sta se udeležili delavnice, ki je bila razdeljena v dva sklopa.

Prvi del sta vodila Neven Korda in Damijan Kracina. Seznanila sta nas s tehničnimi vidiki in problemi avdiovizualnih zapisov gibljivih in zamrznjenih podob našega trenutka. Predvsem pa sta nas skozi praktično prakso nevsiljivo popeljala v svet avdiovizualij, tridimenzionalnega zaznavanja in drugačne logike mišljenja. Od tod je le pol koraka do spoštovanja avdiovizualnega gradiva, ki nastaja vsak dan sproti in se kopiči po zaprašenih kotičkih različnih prostorov. Barbara Borčič v uvodnem razmišljanju piše: »Avdiovizualno gradivo, tako avtorska dela kakor dokumentarni projekti, pa tudi nezmontirani posnetki tvorijo pomemben segment materialne in duhovne premične dediščine in zgodovinskega spomina. Vprašanje je, kaj pravzaprav narediti z zbranim materialom, pa tudi s tekočimi video deli in dokumentarnimi posnetki, ki sproti nastajajo in se kopičijo. Posnetkov pa pogosto nikoli ne zmontiramo oz. postavimo v strokovni in širši javnosti dostopnejšo (krajšo, komentirano, selekcionirano...) predstavitevno obliko.« Zato sta Korda in Kracina vse udeležence skušala na individualen način pripeljati do kar najbolj učinkovite in optimalne organizacije posnetega (v video ali fotografiji) gradiva.

Drugi del delavnice sta vodila gosta iz Francije in Nemčije Gerard Couty in Christian Vanderborcht. S svojo delavnico sta zaključila delo, ki so ga udeleženci začeli pri Kordi in Kracini.

Delavnica je bila dobro izpeljana, predvsem pa več kot koristna za vse, ki delamo v muzejski stroki in se spopadamo s predmeti in linearnim, verbalnim

mišljenjem. S praktičnim delom pri urejanju in arhiviranju gradiva in predvsem pri oblikovanju predstavitve za širšo javnost smo stopili na polje nematerialnega bogastva, ki biva v vsaki družbi. Samo želeli bi si lahko, da bi bilo takšnih delavnic še več, posebno za vse, ki delamo v muzejski stroki, saj se na takšen način odpirajo nova obzorja že zbranega gradiva, ki ga imamo shranjenega v naših depojih. Vsekakor je bila izkušnja z delom na delavnici zelo vzpodbudna za nadaljnje delo v smislu vrednotenja in ohranjanja kulturne dediščine.

Program, potek in rezultate delavnice si lahko ogledate na internetni strani www.e-arhiv.org

Mihaela Hudelja 411
Darja Skrt